

Narod si bo pisal sodbo sam

Štirinajst let je minilo od I. zbora odposlancev slovenskega naroda, ki je bil od 1. do 3. oktobra 1943. leta v dvorani sedanega »Šeškovega doma« v Kočevju.

Na tem zgodovinskem in za Slovence pomembnem zboru je bilo navzočih 572 svobodno in demokratično izvoljenih odposlancev slovenskega naroda. Zboru je prisostvovala tudi delegacija AVNOJ in Vrhovnega štaba NOV in POJ, delegacija CK KPJ in delegacija ZAVNOH, delegacija naših drugih osvobodilnih organizacij ter predstavnik britanske vojske.

Ko smo leta 1953 praznovali 10. obletnico Kočevskega zbora, smo videli, kako resno se delovni ljudje Slovenije zavedajo zgodovinskega pomena Kočevskega zbora. To je tudi povsem razumljivo, saj so predstavniki ljudstva sredi strašnega divjanja in strahovite vojne za osvoboditev naše dežele prav

na Kočevskem zboru uresničili težnje naših delovnih ljudi po nacionalni in socialni svobodi. Ta zbor je v naši slovenski zgodovini prvi resnično ljudski in demokratično izvoljeni parlament, ki je enotno izrazil voljo slovenskega ljudstva in njegovo pripravljenost, da prenese vse napore in žrtve v boju za nacionalno in socialno osvoboditev. Izrazil je željo za združitvijo z drugimi jugoslovanskimi narodi v Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo, ki je največje jamstvo za našo boljšo in srečnejšo prihodnost.

Kočevski zbor je enodušno sklenil, da se bo boril z vsemi silami, da se pod vodstvom KP in OF zmagovito konča osvobodilni boj in ljudska revolucija, kar se je pozneje tudi zgodilo. Prav tako je obsodil delovanje domače reakcije in odpadnikov vseh barv, ki so na ta ali oni način sodelovali z okupatorjem. Preroške besede Ivana Cankarja »Narod si bo pisal sodbo sam« so postale resničnost, uresničile in uzakonile so se prvič prav v dvorani »Šeškovega doma« od 1. do 3. oktobra 1943. leta, a odtlej jih iz dneva v dan in iz leta v leto vse bolj uresničuje naša socialistična stvarnost, zlasti delavsko in družbeno upravljanje pri nas, preko katerega se vedno bolj manifestira delo in volja vseh delovnih ljudi.

Kočevski zbor je razpravljal tudi o vprašanju priključitve Slovenskega Primorja k Sloveniji in o osvoboditvi naših slovenskih zamejcev izpod tujeja jarma. Prav tako je razpravljal o vodstvu in predstavnstvu slovenske narodnoosvobodilne borbe ter o začasnih organih ljudske oblasti. Izvolili je 120-članski Plenum OF ter vrhovni organ ljudske oblasti slovenskega naroda — Slovenski narodnoosvo-

bojni svet. Ni slučaj, da smo se prebivalci občine Kočevje s svojim ljudskim odborom odločili, da praznujemo obletnico Kočevskega zbora vsako leto kot svoj občinski praznik. Res, da je pomen Kočevskega zbora vseslovenski, pa tudi jugoslovanski, vendar si prebivalci občine Kočevje za praznovanje nismo mogli izbrati bolj simboličnega in pomembnega dogodka, kakor je prav Kočevski zbor. Zgodovinske okoliščine so privedle do tega, da je bil zbor v naši uporni partizanski občini, kjer je bilo tudi prvo osvobodeno slovensko ozemlje. Spomin na zborovanje je med našim prebivalstvom tako živ in svež, kakor da je bilo to včeraj. Mesto je bilo zastraženo s partizanskimi oddelki, ne daleč vstran so ropotale strojnice in močne eksplozije bomb so prekinjale njih pesem. V boju s pobesnelimi fašističnimi osvajačji in odpadniki ljudstva so kravali in padali partizanski junaki, ki so se borili za nacionalne in socialne pravice svojega naroda. Slovenska zemlja je vpljala kri onih, ki so jo najbolj ljubili in umirali za to, da bi slovensko ljudstvo na njej živelo svobodno in srečno. Delavci in kmetje skupno z ljudsko inteligenco so bili složni, potrpežljivi in vztrajni. Vsi napredni in pošteti ljudje, vse slovenske in jugoslovanske patriotske ljudske sile so se vile v eno samo, nam vsem skupno strujo zmagovitega osvobodilnega boja. V »Šeškovem domu« pa je zasedal I. zbor odposlancev slovenskega naroda. V zibelki partizanstva je bil ta pomembni dogodek, ki pomeni za Slovenijo to, kar

mo svoj občinski praznik sredi pestrih in razgibanih razprav o bližnjih volitvah v občinske ljudske odbore. Naši volivci, ki so združeni v SZDL, se v polni meri zavedajo velikega pomena in vloge osnovne politične in socialno-ekonomske celice, saj je od njenega uspešnega delovanja v veliki meri odvisno razpoloženje in življenje v posameznem kraju. Uspešno delovanje komune pa je v prvi vrsti odvisno od dobrih, poštenih, sposobnih in socialistično vdanih ljudi, o katerih razpravljamo na sestankih SZDL in zborih volivcev. Te ljudi bomo izvolili na bližnjih volitvah v ljudski odbor z željo, da bi tako vztrajno in zvesto služili domovini, kakor je služila velika večina odposlancev Kočevskega zbora in drugih udeležencev narodnoosvobodilnega boja, ki so bili za skupno stvar pripravljeni darovati vse, celo svoje življenje.

Tone Ožbolt



Veličasten je spomenik padlim borcem v Kočevju

Več skrbi izobraževanju odraslih

Pretekli teden je bilo v Ljubljani pri Zvezi Svobod in prosvetnih društev posvetovanje o izobraževanju odraslih. Posvetovanja so se udeležili predstavniki okrajnih svetov Zveze Svobod, vodili pa ga je predsednik zveze Ivan Regent.

Uvodni referat je imel Janko Liška. Nato pa je sledila razprava o sistemu, oblikah, vsebini ter o družbeno-vzgojnih ciljih splošne izobraževalne dejavnosti v Sloveniji po jeseniškem kongresu Svobod,

ki je postavil izobraževanje odraslih, predvsem delavcev, na prvo mesto.

Po mnenju udeležencev posvetovanja bi morali biti v občinah izobraževalni centri, ki bi vključevali izobraževalno dejavnost vseh organizacij. Pri tem delu je treba upoštevati različne možnosti in oblike izobraževanja v naši družbeni stvarnosti, ki morajo imeti pravi idejno-vzgojni smoter.

POMOČ DELAVSKIM SVETOM

Delavskim svetom - poslovnike

Pred nami so jesenski meseci, ko se bliža obračun poslovnega leta in sestava gospodarskega načrta za novo leto, bliža pa se tudi čas, ko člani delovnih kolektivov lažje posvetijo svoj čas problemom podjetja in lastni izobrazbi upravljalcev. V lani so pripravljali seminar za člani delavskih svetov, vendar bo ta seminar šele letos. Čeprav bo na tem seminarju prav gotovo poudarjena važnost sistematičnega dela delavskih svetov, bi vseeno hoteli opozoriti na pomembnost poslovnika za delo delavskega sveta. O pomenu poslovnika je razpravljala tudi Kongres delavskih svetov in delegati so se strinjali v celoti s tem, da je delo teh organov v podjetjih mnogo lažje, če je urejeno s poslovniki.

Številni delavski sveti, ki so poslovnike že sprejeli, so v njih predsestavi določili postopek, kako naj se sklicujejo in vodijo seje delavskega sveta, da bi bile te lahko čim bolj kratke pa vsemu dovolj temeljite, demokratične ter ekspeditivne. S poslovníkom pa se določijo tudi način priprave sej, pravice in dolžnosti vseh članov delavskega sveta, kakor tudi njegovega predsednika.

Uspešnega dela delavskega sveta v večjem kolektivu brez komisij si sploh ne moremo več predstavljati. S poslovníkom točno določimo način in obseg dela komisij, kakor tudi način poročanja, rok za poročanje in podobno. Poslovníki, ki jih sprejme delavski svet sam za svoje delo, pa so obvezni tudi za vse osebe, ki prisostvujejo kot gostje zasedanjem delavskega sveta in določajo njihove pravice. Posebna

določila v poslovníkih točno določajo sestavo zapisnika o sejah, kakor tudi njegovo shranjevanje. Ker so zapisniki zaradi pooblastil, ki jih ima delavski svet, za gospodarsko organizacijo zelo važni, ni vseeno, če se izgube ali ne, mi pa iz prakse vemo, da zapisnike večinoma hranijo upravni uslužbenci v arhivu in da se organi delavskega upravljanja le redko pozanimajo zanje.

Poslovník določa tudi način poročanja delavskega sveta o njegovem

delu in sklepih kolektivu kar še do danes v mnogih kolektivih ni v praksi, čeprav je delavski svet voljeni organ in so člani o delu tega organa dolžni poročati svojim volivcem.

Poslovník lahko tako služi kot zelo uspešna metoda pri delu delavskih svetov, če predsednik sveta skrbi, da se dela po njem z vso potrebno doslednostjo. Praksa v številnih velikih kolektivih je dokazala, da je uvedba poslovníkov smotrni korak!

PO SVETU

Iz Berlina poročajo, da je Sovjetska zveza odobrila Vzhodni Nemčiji posojilo v znesku 300 milijonov rubljev ter blagovne kredite v znesku 400 milijonov rubljev za nabavo raznega blaga iz Sovjetske zveze. Vsekakor je to precej izdatna pomoč Vzhodni Nemčiji.

V Ottawi v Kanadi so bila zaključena pogajanja z delegacijo zahodnonemške vlade o dobavi 500 ton kanadskega urana v prihodnjih petih letih. Sklenili so, da bosta obe deželi še poprej sklenili sporazum o sodelovanju za mirno uporabo atomske energije.

V Franciji imajo spet vladno krizo. Francoski parlament je z 279 proti 253 glasovom izrekel nezaupnico vladbi Bourges Maunourya in zavrnil vladni načrt administrativne samouprave za Alžir. Takoj po glasovanju je predsednik vlade Maunoury sklical sejo vlade, nato pa je odšel v Elizejsko palačo, kjer je predsedniku republike Cotyju podal ostavko. Predsednik Coty je odgovoril, da v sedanjih okoliščinah ne more sprejeti odstopa.

Vlada radikala Bourges Maunourya, ki je bila sestavljena januarja letos, je v glavnem padla iz istih razlogov, kakor prejšnja vlada, kateri je načeloval socialist Mollet — vojni stroški v Alžiru so terjali izredne izdatke, ki so jih bile desničarske stranke pripravljene odobriti le s pogojem, da bi operacije v Alžiru vodili po njihovem načrtu.

Zavrnitve vladnega načrta statuta, ki je imel za posledico padec 23. francoske povojne vlade, je pokazal, da pri nekaterih poslancih še vedno prevladuje prepričanje, da Francija lahko z vojaško silo reši kolonialna vprašanja.

Generalna skupščina OZN je prekinila splošno debato, da bo izvolila nestalne člane Varnostnega sveta — šest članov Gospodarsko-socialnega sveta in pet članov Mednarodnega sodišča pravde. Najpomembnejše bodo volitve nestalnih članov Varnostnega sveta spričo načelnih trenj v tem vprašanju. V tem, ko ni večjega odpora proti predlogu, da bi Kanada zamenjala

Avstralijo in da bi prišla kot predstavnik Latinske Amerike Panama namesto Kube, so se pojavili nesporazumi za tretje mesto, ki so ga že po tradiciji zmerom dodelili Vzhodni Evropi. Za to mesto sta kandidata Čehoslovaška in Japonska.

V LR Kitajski so bile velike slovesnosti ob praznovanju kitajskega narodnega praznika. Predsednik kitajske vlade Ču En Laj je priredil slovesen sprejem za vse tuje delegacije. Sprejema so se udeležile delegacije iz več kot 40 držav, med njimi tudi parlamentarna delegacija Jugoslavije, ki se mudi na Kitajskem.

V Londonu se je začela konferenca laburistične stranke Anglije. Laburistična stranka je obsodila ekonomsko politiko britanske vlade s posebno resolucijo, v kateri pravi, da je konservativna stranka s tem, ko je opustila notranje načrtovanje in nadzorstvo ter s svojimi vojaškimi pustolovščinami v tujini, neposredno prispevala k inflaciji, stalnemu naraščanju cen, znižanju zlatih in dolarskih rezerv in povzročila špekulacije pri funtu.

Ciprskega guvernerja Hardinga bodo verjetno v kratkem odpoklicali. Po mnenju londonskih krogov bo Hardingov naslednik najbrž »politična osebnost«, ker se britanska vlada trudi, da bi našla za Ciper politično rešitev v okviru svojih načrtov. Pred kratkim se je mudila na Cipru laburistična poslanka. Na svojem povratku je v nekem govoru pozvala britansko vlado, naj se odreče načrtom o razdelitvi Cipra. Večina prebivalcev Cipra nima zaupanja v to rešitev. Bodočnost Cipra je treba določiti s sodelovanjem ljudi, ki živijo na tem otoku.

V San Marinu, v mali državi, se je uradno začela predvolilna kampanja za volitve, ki bodo 3. novembra. Regenti republike so bili prisiljeni razpisati volitve, ker je odstopila večina svetnikov v veliki in splošnem svetu. Opozicija je nasprotovala razpustu parlamenta in zahtevala, da ona sestavi vlado in izvoli svoje regente.

Naš komentar

VOLITVE V ZBOR PROIZVAJALCEV

Letos bomo prvič volili odbornike v občinski zbor proizvajalcev, zato je prav, da se na kratko seznanimo, kdo ima pravico predlagati kandidate in voliti odbornike v ta zbor.

V občinski zbor se volijo odborniki na temelju splošne, enake in neposredne volilne pravice, medtem ko v zbor proizvajalcev občinskega ljudskega odbora volijo samo neposredni proizvajalci. Ti morajo biti zaposleni v proizvodnji, trgovini in gostinstvu na področju tiste občine in morajo imeti volilno pravico. Aktivno volilno pravico ima torej vsak proizvajalec, ki je v rednem delovnem razmerju, oziroma če je sindikalni ali združni funkcionar. Volilne pravice pa nimajo honorarni uslužbenci in delavci, vajenci, učenci strokovnih šol itd.

Pri vseh gospodarskih organizacijah se sestavijo volilni imeniki, v katerih so vpisani vsi, ki imajo pravico voliti v zbor proizvajalcev. Te imenike pregleda in potrdi občinska volilna komisija. Zadnji volivci pa so lahko vpisani v imenik deset dni pred volitvami. Volilne enote in število odbornikov, ki jih je treba izvoliti v vsaki volilni enoti, pa določijo občinski ljudski odbor na seji čeb zborov in o tem obvesti gospodarske organizacije.

Kako predlagamo kandidate za zbor proizvajalcev? Prvenstveno se postavljajo kandidati na zborih volivcev-proizvajalcev, lahko pa predlaga kandidata tudi določeno število volivcev proizvajalcev izven zbora z vložitvijo pismenega predloga kandidature. Zbori proizvajalcev morajo biti po vseh volilnih enotah in jih sklicuje predsednik delavskega sveta oziroma kak drug forum podjetja ali zadruge. Z zakonom je določeno, kakšen naj bo dnevni red zbora volivcev ter kakšne komisije mora zbor za uspešno izvedbo izvoliti. Zbor volivcev se začne, če je navzočih najmanj desetina vseh proizvajalcev, ki imajo pravico, udeležiti se zbora, navzočih pa mora biti najmanj 50 volivcev. Če je v gospodarski organizaciji manj kot 100 proizvajalcev-volivcev, pa se sklicuje zbor za več podjetij. Na takem zboru pa mora biti navzočih najmanj tretjina proizvajalcev, ki imajo pravico voliti. Če zbora zaradi sklednosti ni moglo biti, se sklicuje nov zbor volivcev.

Volitve v zbor proizvajalcev bodo na posebnih voliščih v gospodarskih organizacijah, tako da bo približno 300 volivcev, volilo na enem volišču. V podjetjih, kjer je 25 upravičenih volivcev, bodo imeli svoja volišča, tam, kjer pa jih je manj, se bo več podjetij združilo v eno volišče. 5 dni pred volitvami mora občinska volilna komisija razglasiti po vseh obratih in delavnicah, kje bodo volišča in kje bo kdo volil. Način volitev pa bo isti kot v občinski zbor.

Da povemo še enkrat, volitve v občinske zbore bodo v nedeljo 20. oktobra 1957, v občinski zbor proizvajalcev v skupini inudstrie, trgovine in obrti v soboto 26. oktobra 1957, v proizvajalni skupini pa 27. oktobra 1957.



Pogled na središče obnovljenega Kočevja

bodilni svet — Izvršni odbor OF ter 40-člansko delegacijo za II. zasedanje AVNOJ.

Osnrednja osebnost na kočevskem zboru je bil, poleg tovariša Kardeja, naš nepozabni revolucionar tovariš Boris Kidrič, ki ga vsi in povsod zelo pogrešamo. Dejal je, »kdor se zamisli v vsebinsko plat Kočevskega zbora, mu je na prvi pogled jasno, da je tu ustrezno rešena velika Titova zamisel nove Jugoslavije, jugoslovanske vprašanje v smislu blistevnih koristi slovenskega naroda, skupne domovine in države vseh jugoslovanskih narodov. Sklepi kočevskega zbora so naši svoje mesto tudi na II. zasedanju AVNOJ. Tako je II. zasedanje AVNOJ za slovenski narod pomenilo ponovno močno manifestacijo in potrditev tega, za kar so se svobodno in demokratično izvoljeni odposlanci slovenskega naroda brez pridržka in enotno izrekli že na Kočevskem zboru in za kar se je naša delegacija na II. zasedanju v Jajcu brez poganja z drugimi delegacijami, brez trgovanja in kupčevanja, v polnem sporazumu vseh svobodoljubnih Jugoslovancev, svobodno in po svoji najboljši vesti, izjasnila.

pomeni za Jugoslavijo II. zasedanje AVNOJ. V teh naših krajih pa so se dogajale tudi največje strahote, ki so popolnoma opustošile mesto in deželo. Na področju sedanje občine Kočevje je padlo in izgubilo življenje okrog 800 borcev in drugih sodelavcev narodnoosvobodilne vojne. Tudi material, škoda je bila tako velika, da še dolgo ne bomo zabrisali sledov vojne.

Vsako leto s ponosom praznujemo obletnico Kočevskega zbora. Praznovanje je iz leta v leto močnejša manifestacija naših delovnih ljudi v nadaljnjem boju, da očuvamo pridobitve NOB, kar se v našem ožjem vsakdanjem življenju odraža zlasti v uspešnem delovanju ter razvoju delavskega in družbenega samoupravljanja in graditve osnov socialno-ekonomske celice družbe — komune.

Menimo, da je komuna na sedanjih stopnjah svojega razvoja naš politično in socialno-ekonomski organizem, v katerem so osredotočeni vsi osnovni interesi podjetij, ustanov, delavcev, kmetov in delavskih svetov ter drugih demokratičnih organov samoupravljanja proizvajalcev in državljanov. Letos praznuje-

Vsemu delovnemu ljudstvu čestita k občinskemu prazniku

Časopisno-založniško podjetje
KOČEVSKI TISK

Uprava „Novic“
Tiskarna
Knjigovoznica

Zunanjepolitični komentar

SLABE METODE

Ko sta bila fašizem in nacistična Nemčija premagana, smo popolnoma upravičeno računali s tem, da bo konec tudi nemškega nasilnega raznarodovanja našega zamejskega življa. Vsi vemo, kako klavirno so veliki držali besedo o pravicah narodov, ki so jo dali svetu in kako so po vojni rezali dežele in krojili meje kot slabi krojači. Ko je že vse kazalo, da bodo potegnili koroško mejo po Dravi in da bo vsaj Podjuna pripadla Sloveniji, se je naenkrat vse obrnilo in Koroška je ostala kljub zgodovinskim pravicam in borbi med zadnjo vojno spet izven našega državnega ozemlja.

Jugoslavija je v svoji realistični politiki in v želji, da se med narodi, ki so bili v vojni sprti, izgladi stara nasprotja in ustvari duh medsebojnega spoštovanja in zaupanja, žrtvovala nedvoumne narodnostne interese na Koroškem in podprla avstrijske težnje po lastni državi. Jamčila je meje na Koroškem s enim samim pogojem, ki je v avstrijski mirovni pogodbi izražen v čl. 7. V tem členu so se Avstriji zaveznikom zavezali, da bodo spoštovali narodnostne pravice vseh, na Avstrijskem živčih manjšin in tako seveda predvsem naše, ker je najštevilnejša.

Takoj po sklenitvi mirovne pogodbe Avstriji zaradi mnogih notranjih problemov niso mogli takoj urediti odnosov do narodnostnih manjšin in izpolniti čl. 7 mirovne pogodbe, kar je naša država sprejela z razumevanjem.

Toda v zadnjem času so se vedno bolj pogosto vrstile zahteve naših manjšinskih predstavnikov na Koroškem in Gradiščanskem, da se priznajo slovenski in hrvaški manjšini z mirovno pogodbo določene in obljubljene narodnostne pravice. Avstrijske državne oblasti pa se k rešitvi tega vprašanja spravlja ne samo brez vsakega zanimanja — kar je tudi razumljivo — ampak tudi z željo, da svoje obveznosti mirovne pogodbe zmanjšajo na najmanjšo mero, ki je sploh mogoča.

Jugoslovanska javnost, posebno pa še slovenska, je z zadovoljstvom pozdravila ustanovitev slovenske gimnazije na Koroškem, za katero so se Slovenci na Koroškem borili že dolga leta. Toda temu na videz zelo širokogrudnemu ukrepu, ki naj bi dokazal, da nova Avstrija želi ne samo izpolnjevati svoje mednarodne obveznosti, ki jih je sprejela z mirovno pogodbo kot suverena država, ampak da želi tudi dobrih odnosov s sosedi, so sledili ukrepi, ki so pokazali, da na Koroškem še niti zdaj niso minili stari časi preganjanja slovenske narodnostne manjšine in načrtne, premljene, dobro plačane in organizirane germanizacije te dežele.

Na Koroškem je bilo 1.1945 uvedeno tako imenovano dvojezično šolstvo. V številnih šolah na Južnem Koroškem so uvedli pouk v nemščini in slovenščini.

Sedaj pa hočejo ta pouk omejiti in postopoma ukiniti na ta način, da se sklicujejo na pravico staršev. Starše slovenskih otrok kličejo na šolske uprave in ti morajo na upravi pisмено izjaviti, da želijo slovenski pouk v šoli in da zahtevajo, da se njihovi otroci poučujejo v slovenskem jeziku.

To na oko ni prav nič hudega ali slabega, vendar kdor pozna razmere na Koroškem, dobro ve, kaj se s takim načinom doseže, zlasti v tistih vaseh, ki so danes zaradi dolgotrajnega potujočevanja že narodnostno mešane. Ne smemo pozabiti, da se tudi v povojnih letih vrši na slovenskega kmeta na Koroškem gospodarski pritisk.

B. Mikoš

PRVA PARTIZANSKA TISKARNA NA KOČEVSKEM

Partizanska tiskarna v Mahovniku

Leta 1941, ko je okupator zasedel našo zemljo, se je slovenski tisk večinoma vdajal v službo okupatorja in naš svobodoljubni človek ni mogel v teh težkih časih dobiti v tisku nikake moralne opore.

Da bi to preprečila, je Komunistična partija Slovenije preko OF že spomladi leta 1941 organizirala v raznih predelih Slovenije svoje tehnike in tiskarne, kjer so tiskali tedaj tako potreben propagandni material. Tudi na Kočevsko je prihajal ta material, toda v tako maloštevilnih izvodih, da ni bilo mogoče zadostiti vsem potrebam.

Zato je okrožni komite KPS s sekretarjem tov. Šeškom na čelu tudi v Kočevju že poleti 1941 organiziral partizansko tehniko, in sicer pri Kajfežu. Tiskarno je vodil in tiskal Slovenskega poročevalca tov. Plečko Mirko, njemu pa je pomagal tov. Drenovec, ob koncu leta 1941 pa še tov. Bogatajeva, ki je pisala matrice.

Ob koncu leta 1941 je po naročilu tov. Šeška prevzel tehniko tov. Rankelj Jože. Tedaj je tehnika dobila tudi prepotreben rotacijski stroj. Prinesla ga je Rutijeva Ladiča, ki je sedaj učiteljica v Ljubljani in sicer Bradaču Tonetu v delavnico, ki ga je prevzel Rankelj Jože in ga nato odnesel Horvat Mirjamu. Tam so tiskali »Slovenski poročevalce«, najprej na dveh, kasneje na štirih in končno na šestih straneh v 600 izvodih.

Ko je postal pri Horvat Mirjamu nevarno, so prenesli rotacijski stroj k Rankelju Jožetu, kjer je delal zaradi konspiracije popolnoma sam. Tiskal je v kopalnici, stroj pa je shranjeval pod stopnicami.

Decembra leta 1941 je bila pri Rankeljevih hišna preiskava. Odnegli so le staro jugoslovansko oficirsko obleko. Druga niso našli, čeprav je bil rotacijski stroj pod stopnicami in veliko glav za »Slovenski poročevalce«.

Nekaj dni pozneje je bila pri njih ponovna preiskava. Sin Jože je skočil skozi okno prvega nadstropja na streho poleg stoječe ti-

skarne »Pavliček« in od tam pobegnil v Mahovnik, kamor so premetili tudi tehniko. V Mahovniku je dalje vodil tehniko tov. Rankelj Jože, pomagal pa mu je Vrščaj Crtomir, Bogataj Hedviga pa je tipkala. V Mahovniku je bila tedaj Juhant Kristina. Pri Hirsu v Mahovniku pa je bilo skladišče hrane za partizane. Hvala Vladko je bil kolporter. Pri kolportarji je bil vedno v veliki nevarnosti.

Blizu tiskarne je bilo na nekem skednju skladišče za partizanske potrebščine. 5. aprila 1942 sta v to skladišče Batičeva Darinka in Paradiževa prinesli za partizane — različen material. Za skednjem se je neki italijanski vojak poljubljaj z neko žensko in ju opazil. Ker se mu je zdelo sumljivo je pogledal v skednj in videl, da je tam partizansko skladišče. O tem je takoj obvestil italijansko vojsko.

Rankelj in Vrščaj sta vse to od daleč opazovala in takoj obvestila partizane v partizanskem taborišču, ki je bilo blizu Mestnega vrha. Naj takoj pridejo po material v skladišču, ker so ga odkrili Italijani. Partizani so takoj poslali 11 mož pod vodstvom tov. Vasje v Mahovnik. Z njimi sta bila tudi Rankelj in Vrščaj, ki sta bila vodila. Nad Mahovnikom je patrila potokala, le Rankelj in Vrščaj sta šla pogledat, kakšna je situacija. Ko sta prišla v Mahovnik, sta takoj ugotovila, da so Italijani že izvršili v Mahovniku hišne preiskave in aretacije. Prav tako so tudi izpraznili partizanski skladišči. Odnegli so tudi rotacijski stroj, ki je bil zakopan v tlaku v veži, niso pa našli pisalnega stroja, ki je visel v bližnjem dimniku. Vrnili sta se nazaj v hrib, da bi o tem obvestila patrolo. Toda nista se naredila par korakov, ko so počile puške in zapopale strojnice nekaj sto metrov

Naročajte in širite »NOVICE« med znanci in sorodniki, ki prebivajo izven naše domovine.

KRALJESTVO ZA LJUBEZEN

Sala? Ne, to pot je to res. Starjši bralci se gotovo še spominjajo velike senzacije, ki jo je pred 20 leti povzročila poroka prestolonaslednika angleške kraljeve hiše princa Edvarda VIII. in bivše igralkice madame Simpson. Ker je bila madam Simpson preprostega rodu, bi jo princ Edvard kot bodoči kralj angleškega imperija ne smel vzeti za ženo, kakor to zahtevajo predpisi angleškega dvornega ceremoniala. Princ Edvard pa je prekinil s »sveto tradicijo« in se raje odpovedal prestolu, kakor pa da bi zatajil svoje srce in ljubezen. Na prestolu pa ga je nasledil njegov brat George, katerega hčerka Elizabeta II. je sedanja angleška kraljica.

Ko so novinarji ob 20-letnici tega dogodka vprašali princa Edvarda,

Gospodarske organizacije vseh vrst opozarjamo na novo ilustrirano revijo »Sodobna pisarna«, ki bo propagirala organizacijo in moderno tehniko pisarniškega poslovanja. Revija bo pomemben doprinos dvigovanja administracije na sodobno stopnjo, potrebna in koristna bo vsem osebam ter vsem pisarniškim službenikom. Odpošljite nam naročilnico. Če nimate prospektov, pišite ponj! — Uprava revije »Sodobna pisarna« Ljubljana, Gosposka 12.

RUDOLF

MOHAR

Čudežna luč

Bili so zelo težki časi. Sonce je le redkokdaj posijalo na zemljo. Ljudje so bili podobni lazečim senčam in strašna bolezen — mračnost — je razsajala med njimi. Človek je imel občutek, ko da se mu vsesale v prsi nevidne korenine, ki mu počasi in zanesljivo pijejo življenjsko moč. Le malo jih je bilo, ki niso občutili svinečine teže v prsih. To so bili premožni ljudje in zato jim ni nikoli primanjkovalo svetlobe. Zoper bolezen pa je bilo edino zdravilo čudežna luč, ki je bila nedostopna ljudem neke daleč v neznani deželi.

Pa je živel ubožni Jakec s svojo bolno materjo v trhi bajti blizu majhne vasi. Skoro deset let je že ležala mati v postelji in jo le redkokdaj zapustila. Mučila jo je strašna bolezen, kot tisoče drugih,

ki so se jim vsesale v prsi nevidne korenine. Le še kost in koža jo je bila. Vendar je uporno kljubovala smrti, ker ji je misel na sina, ki jo je neizmerno ljubil, dajala veliko moč.

Ležal v postelji, si je želela samo svetlobe; zakaj tema, ki jo je obdajala, ji je polnila srce z nepopisno žalostjo. Ko pa ji je bilo najhujše, je zatisnila oči in zdelo se ji je, da vidi v daljavi čudežno luč. Takrat ji je odleglo in čutila je, kako se ji moči vračajo. Nežen smehljaj se ji je razlil po obrazu, da je izgledala kakor sanjajoči otrok.

Jakec ji je prinašal vsega, kar si je pozelela. Obšel je bližnje in daljne kraje, da bi našel zdravila. Pripravljen je bil storiti vse, iti tudi po golih kolenih na najvišjo go-

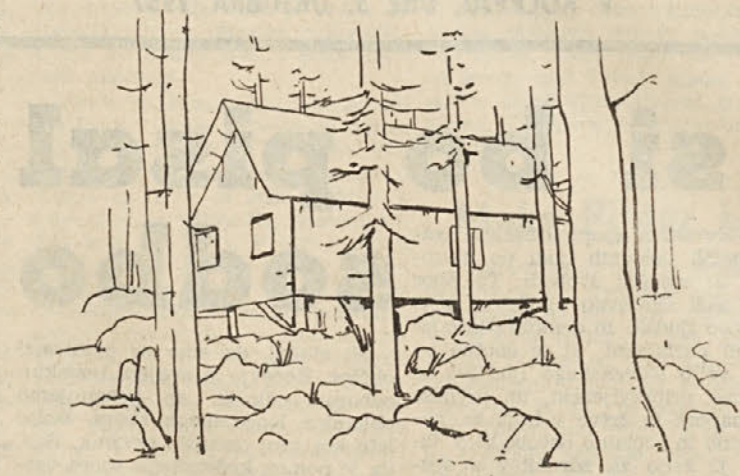
ro, samo da bi kaj pomagal. Ali ves trud je bil brez uspeha — materino zdravje se ni hotelo izboljšati.

Nekega dne je mati poklicala Jakca k sebi in rekla: »Otrok moj, ne trudi se več... Zdravilo, ki bi pomagal zoper mojo bolezen, je nedosegljivo. Samo čudežna luč, ki je svetlejša od sonca, bi me rešila. To luč so s silo oteli človeških srcem, da bi hiral v mraku brez sreče in veselja. Zdej je v neznani deželi, kamor ne vodi nobena pot.« In razprostrla je roke, zakaj prav ta hip je videla to luč v vsej svoji lepoti. Zazdelo se ji je, da se je dotaknila sija in lahen nasmešek, poln vedrine, se je razlil po njenem obrazu... Jakec je vzkliknil od presenečenja; počutil se je srečnega kakor še nikoli prej. Objel je mater, toda — mati je bila mrtva.

Ves se je stresel. Občutil je, ko da se je vanj zarezalo goreče železo. Bridka žalost mu je napolnila prsi do zadnjega kotička. Zajokal je, pa ni nič pomagal; mati ga ni več slišala. Le njen obraz je bil nasmejan, da je bilo videti, ko da

nad njima v gozdu. Z našo patrolo se je spopadel italijanski oddelek, ki je rnil v hrib. Tak je bil 1942 konec prve partizanske tehnike na Kočevskem.

Rudi Podlegar



Baza 20 v Rogu

Gospodarske vesti

VELIK IZVOZ KMETIJSKIH PRIDELKOV

Letos bomo izvozili iz Jugoslavije mnogo več kmetijskih pridelkov kakor doslej. Letošnja dobra žetev je omogočila, da bomo lahko izvažali tudi pridelke, ki jih doslej zaradi velikih domačih potreb nismo smeli izvažati in sicer koruzo in živinsko krmo.

Letošnji pridelek koruze bo po prvih cenitvah tolikšen, da bo zadostoval za kritje potreb na domačem trgu, znatne količine koruze pa bo mogoče tudi izvoziti. Tudi živinsko krmo bomo lahko prodali na tujih trgih. Izvoz krme je bil prejšnja leta omejen zaradi slabih donosov.

Pričakujemo tudi, da se bo povečal izvoz proizvodov naše industrije konserv, ki je do konca prvega polletja izpolnila 64 odst. programa svojega izvoza. Sprit le tošnje ugodne žetve se bodo stabilizirale tudi cene na domačem trgu, kar bo mogočilo izvoznikom realno kalkuliranje in planiranje za daljše obdobje.

UVOZILI BOMO ZA 11 MILIJARD DEVIZNIH DINARJEV BLAGA

Po obvestilih iz Zveze trgovinskih zborskih letošnji uvoz blaga za široko potrošnjo znašal blizu 11 milijard deviznih dinarjev. Od tega bo na industrijsko blago odpadlo 6.380.000.000 dinarjev, na živila 2 milij. 790.000 din itd. Za prihodnje leto je predlagana še znatno večja vsota denarja za uvoz. Glede na stanje naše plačilne bilance z vzhodnoevropskimi državami predvidevajo za prihodnje leto znatno večji

Fantje v Hrovači - to vam ni v ponos

»Volvci in volivke, 22. septembra vsi na predvolilni sešatek...« je bilo napisano v okrožnici, ki je romala od hiše do hiše po Hrovači. Sešatek je bil sklican že tretjič. Od 126 volivcev se je sestanka udeležilo le 24 ljudi. Na dnevnem redu je bilo najprej vprašanje, zakaj v Hrovači že nad tri mesece nimajo vode. Vsi so bili enotni v tem, da je treba »to« vprašanje čimprej rešiti in spraviti v red tamkajšnji vodovod. Na tem sestanku pa so razpravljali tudi o drugih stvareh.

Vprašujemo se, zakaj ni bilo na sestanku tudi mladih ljudi? Medtem, ko je bil v hiši sešatek, so pri sosedih fantje igrali na harmoniko, peli in si tako krajšali čas. Zanje je bilo bolj koristno, če bi se udeležili »sestanka«. Tako omalovaževanje volilnega sestanka daje slabšo karakteristiko državljanstva za mladih volivcev. Prav tako velja to tudi za ostale volivce, ki so rajši ostali doma, kakor pa da bi prišli na sešatek.

Iztok

Prebivalci Kočevja! Udeležite se prireditve v počastitev občinskega praznika!

Štiri sinove so mi okupatorji ubili...

Na Zboru odposlancev slovenskega naroda v Kočevju, ki je bil od 1. do 3. oktobra 1943 je med drugimi delegati govorila tudi odposlanka ribniškega okrožja, znana partizanska mati iz Gore pri Sodražici, Marija Ivančičeva. Ivančičevo so odposlanci navdušeno pozdravili,

li, Marija Ivančičeva je povedala naslednje:

»Ne morem si kaj, da tudi jaz ne bi povedala par stavkov. Moža sem izgubila v prvi svetovni vojni. Pustil mi je devet nepreskrbljenih otrok. S trpljenjem in s težavo sem jih preživljala, da so zrasi v zveste državljane, vdane svoji slovenski domovini. 29. julija pa so nad njimi izvršili zločin. Štiri sinove so mi okupatorji pobili. Pa ko bi jih bili vsaj samo ustrelili. A so jih mučili, odrezali so jim roke, porezali nosove, tako so jih izmaličili, da niso bili podobni človeškim bitjem. To so dokazi, kaj so storili naši izdajalci, kaj so storili naši okupatorji. Ne morem drugega, kakor da predlagam za te ljudi ne smrt, temveč pechat za vse življenje, kajti smrt je predoba in prehita zanje. Razumeli me boste, s kakšno žalostjo sem spremljala štiri rakve. Razumeli me boste, da sem to lahko prenesla samo zato, ker sem vedela, da sem svoje otroke darovala domovini za osvoboditev slovenskega naroda. Vsemu svetu in vsem narodom pravim, da za svobodo svoje domovine ni prevelika nobena žrtev. Sinovi in hčere Slovenije! Sledite z veseljem klicu naše domovine. Kaj ne boste maščevali krvi, ki se je po nedolžnem prelija? Ali hočete pustiti, da nam naši sovražniki, tuji uničijo še to, kar nam je hudo blizu? Lah se pustiti? Vsi žrtvuemo za svobodo vse naše moči, da bo naša domovina čista. Tisti pa, ki so krivi tolikih žrtve, naj se kaznujejo. Slava tistim, ki so prešli kri za našo svobodo.

Govor tov. Ivančičeve so vsi odposlanci navdušeno pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem. Tov. Ivančičeva je bila na tem Zboru izvoljena tudi v Plenum Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

★

MILOVAN DJILAS — PONOVO PRED SODIŠČE

Okrožno javno tožilstvo v Sremski Mitrovici je po končani sodni preskavi vložilo proti Milovanu Djilasu obtožnico zaradi kaznivga dejanja sovražne propagande po čl. 118 št. 1 kazenskega zakona v zvezi s tiskanjem in razširjanjem njegove knjige »Novi razred« v tujini.

Okrožno sodišče v Sremski Mitrovici je napovedalo glavno obravnavo za 4. oktober 1957.

France nam je bil drag tovariš

Položaj, 18. junija 1944
Družina Vidič!

Sprejeli smo Vaše pismo, v katerem ste izrazili željo, da bi radi dobili točne podatke o Vašem sinu in bratu Francu. Zanimava vas, če je živ, kaj ste slišali iz ust drugih ljudi, da je padel.

France nam je bil vedno drag tovariš v bataljonu in v čet. Borec, kakršnega želi slovenski narod, saj ob takih junakih, kakršni je bil on, lahko mirno pričakujemo dneva svobode, ker ve, da tak junak ne bo nikdar klonil pred sovražnikom in izdajalcem, temveč se bo boril, dokler mu bo bilo slovensko srce. Franc ni bil dolgo med nami, vendar dva meseca bivanja v bataljonu zadostuje, da smo ga spoznali. Spoznali smo, da je vreden sin slovenske matere, ki je lahko ponosna, da ima takega sina, ki se bori z vso zavestjo zanj, za njeno boljše bodočnost in bodočnost vsega slovenskega naroda.

Vedno je bil z nami med prvimi v borbi, odlični mitraljezec in vztrajen borec, toda sovražna krogla belih izdajalcev mu je dne 24. aprila 1944 pod srce. Ahacem pri Turjaku prebila utripajoče srce. Kje je pokopan, nam ni znano. Pokopali so ga civilisti iz Velikega Ločnika. Nas je njegova smrt zelo prizadela.

Slednjič se ga je nekdo usmili. Bil je imovit človek. Polno svetlobe je bilo v njegovi hiši. Veseli obrazi so pričali, da je tam doma sreča. Prvič v življenju je spoznal, kaj je to — sreča. Ali vsa ta svetloba in sreča ni Jakcu nič pomagala, ker je bila le gospodarjeva last.

Ponižno je stopil pred gospodarja, ki ga je mrmraje ogledoval in rekel: »Mhm! Naj bo... Ovce boš pasel! Ali če se zgubi le eno jaganje, te bom pretepel in zapodil...« Jakec je zvesto služil, pazil na vsako ovco, se podajal v nevarnost, boril se z lačnimi volkovi — samo da bi obvaroval čredo. Ko pa je začelo snežiti, ga je poklical gospodar k sebi, rekoč: »Dopasel si... Poišči si zdaj delo drugje!«

Odšel je, ne da bi mu bilo treba povežati culo; ostala mu je le še edina obleka, ki jo je nosil.

Dosti sveta je spet prehodil, preden je našel novo delo. Gospodar, ki ga je sprejel, je bil zavaljen, v lica pa zabuhel. Neprestano se je smehljaj in bobnal s prsti po obli-

nem trebuhu. Stegnil je debeli prst in rekel pomembno:

»Vidiš, v tej gori se koplje zlato, lepo rumeno zlato... Kopal ga boš in zlagal na kup... Ali gorje ti, če zmanjka samo ena kepica! Sesekal te bom na drobne kosce in vrgl psom, da jih požro...«

Jakec je nakopal celo goro zlata... Podnevi je delal, ponoči pa stražil in se ni zgubila niti mravica. Pa ga je poklical gospodar k sebi in rekel: »Pojdi, ne potrebujem te več! Naj te še kdo drug redi!«

Tako se je godilo Jakcu prav povsod. Sprit le tošnje usode mu je bilo sicer trdo pri srcu, vendar ni tega nikomur potožil. Misli si je, da pač mora tako biti. Ali včasih je tudi podvomil. Toda le tedaj, ko mu je bilo najhujše. Takrat se je odprl pred njim lepši in svetlejši svet, poln sreče in blagostanja. Gledal ga je z zaprtimi očmi, ko se je zvečer spravil spat. Ali ta svet je bil daleč, v nedosegljivi daljavi... Ko pa je spet dobil delo, je pozabil na vse, še veselo pesem si je zapel, čeprav ga je tiščalo v prsih.

Se nadaljuje

Občinski ljudski odbor Kočevje

Občinski komite ZKS

Občinski odbor SZDL

Občinski komite LMS

Občinski odbor ZB

Občinski sindikalni svet

Združenje rezervnih oficirjev

Občinski odbor Rdečega križa

Občinska gasilska zveza

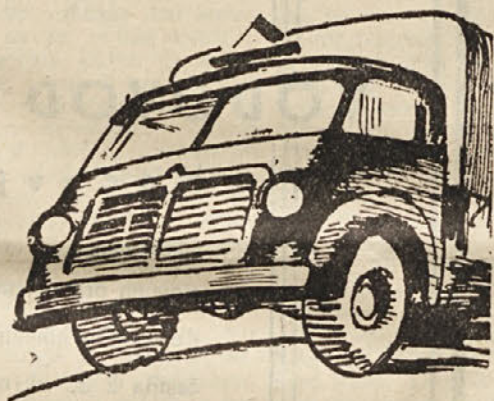


Vsem občanom čestitajo k prazniku 3. oktobru in jim želijo
še mnogo delavnih uspehov

Socialno zavarovanje Kočevje

čestita k občinskemu prazniku 3. oktobru vsem delovnim ljudem in delovnim kolektivom

»AVTO«



Splošno avto-
prevozništvo
K o č e v j e

Čestita vsem delovnim ljudem in ko-
lektivom k občinskemu prazniku in
želi nadaljnjih uspehov pri delu

OKRAJNA ZADRUŽNA Z V E Z A KOČEVJE

čestita k občinskemu prazniku



FOTOLIK K o č e v j e

čestita vsem občanom
k občinskemu prazni-
ku 3. oktobru 1957



RUDNIK RJAVEGA PREMOGA KOČEVJE

Vsem rudarjem, delovnim kolekti-
vom in poslovnim prijateljem čestita
k občinskemu prazniku 3. oktobru

Trgovsko podjetje za nakup in prodajo
najrazličnejših vrst odpadkov

PROMET KOČEVJE

KINO „JADRAN“ KOČEVJE

Vsem obiskovalcem
kina, čestita k ob-
činskemu prazniku

Delovni kolektiv

ELEKTRO - KOČEVJE

čestita k občinskemu prazniku vsem odjemalcem električnega toka

KLEPARSTVO KOČEVJE

Izdeluje vsa kleparska in
galanterijska dela in se
priporoča za cenjena na-
ročila — Cene solidne

Gostinsko podjetje

„ROG“

s kavarno „Jelko“

našim gostom čestitamo
k občinskemu prazniku
in se nadalje priporočamo



DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

„Ključavničarstvo“

KOČEVJE

čestita za veliki praznik naših zmag - 3. oktober, vsem delovnim ljudem naše občine, želeč, da nam ta praznik tudi v bodoče ostane močna vspodbuda v izgradnji naše socialistične domovine. - Živel 3. oktober!



Tovarna sukna Tekstilana Kočevje

čestita vsem kolektivom, poslovnim prijateljem in potrošnikom tekstilnega blaga k občinskemu prazniku

Podjetje za nakup, predelavo in prodajo vseh vrst žita mlevskih izdelkov
in raznih stročnic

»KLAS«

Kočevje, Roška cesta 23a

čestita k občinskemu prazniku 3. oktobru vsem odjemalcem, poslovnim prijateljem, kolektivom in občanom

ZDRAVSTVENI DOM KOČEVJE

čestita vsem občanom k občinskemu prazniku



Vsem prebivalcem in gostom občine Kočevje čestitamo ob občinskem prazniku

Kemična tovarna

PODJETJE V IZGRADNJI

čestita vsem občanom k občinskemu prazniku

KOČEVJE

LEKARNA KOČEVJE

čestita vsem občanom k občinskemu prazniku



Grosistično trgovsko podjetje „TRGOPROMET“ Kočevje
Trgovsko podjetje „PREHRANA“ Kočevje
Trgovsko podjetje „ŠPECERIJA“ Kočevje
Trgovsko podjetje „PRESKRBA“ Kočevje
Trgovsko podjetje z mešanim blagom STARA CERKEV
Trgovsko podjetje „OBUTEV“ Kočevje
Trgovsko podjetje „OSKRBA“ Kočevje
Trgovsko podjetje „TEKSTIL“ Kočevje
Trgovsko podjetje „TOBAK“ Kočevje
Trgovsko podjetje „PRESKRBA RUDARJEV“ Kočevje-Rudnik
Trgovsko podjetje „ŽELEZNINA“ Kočevje
Trgovsko podjetje „POTROŠNIK“ Kočevje
Trgovsko podjetje „KNJIGARNA IN PAPIRNICA“ Kočevje
Trgovsko podjetje „MANUFAKTURA“ Kočevje
Trgovsko podjetje „HRANA“ Kočevje
Trgovsko podjetje „GALANTERIJA“ Kočevje
Trgovsko podjetje „TKANINA“ Kočevje
Restavracija „PRI KOLODVORU“ Kočevje
Finančno samostojni zavod „KNJIGOVODSKI CENTER“ Kočevje

Se priporočamo za nadaljno naklonjenost

VODOVOD

Kočevje

vsem občanom in poslovnim prijateljem ter delovnim kolektivom čestita k 3. oktobru

Komunalna KOČEVJE

čestita k občinskemu prazniku vsem delovnim ljudem in kolektivom

Kolektiv Poslovne zveze za gozdarstvo in kmetijstvo KOČEVJE

Vsem združnikom, in delovnim kolektivom čestita k prazniku občine Kočevje

K občinskemu prazniku
čestita delovni kolektiv

Kmetijsko gozdarskega posestva



Kočevje

S kmetijskimi upravami: Cvišlarji, Koprivnik, Knežna lipa, Livold, Mlaka, Stara cerkev, Stari log - Z gozdnimi upravami: Kočevje, Mozelj, Stara cerkev, Grčarice, Podpreska, Velike Lašče, - Špedicije: Kočevje, Ribnica - Lesno industrijski obrat Kočevje - Delavnice: Breg, Gradbeništvo in Vrtnarijo v Kočevju

VELIK JE BIL DELEŽ KURIRJEV V NOB

Po poteh in stezah kurirjev

O kurirskih relejnih postajah je bilo malo napisano. Te postaje so bile razmešene po vsem slovenskem okupiranem ozemlju od Kolpe do Celovca in Beljaka, Soče terja preko Save in Drave do Mure. Naloga kurirskih postaj je bila, da so vzdrževali stalne zveze med edinicami, bolnišnicami, partizanskimi tiskarnami, pokrajinskimi komiteji, okrožji, odbori OF in političnimi delavci na terenu. Kurirji so za tedanje čase dosegli veliko hitrost. Tako so n. pr. dostavili pošiljke od TV 15 (v Poljanah pri Dol. Toplicah) do PK Primorske v treh dneh. Z vedno večjim razvojem NOV in povečanjem osvobodjenega ozemlja se je večala potreba po literaturi. Tako je po glavnih linijah dnevno potovalo nad sto pisem in drugih pošilk. Kurirji so razen literature po več ur daleč prenašali časopisni papir, tiskarsko ornilo, matrice in ostali material za potrebe partizanskih tiskarn in tehnik. Iz tiskarn pa so nosili literaturo, brošure in biltene s poročili do področij, edinic, PK in do političnih delavcev ter odborov OF na terenu, na osvobojenem pa tudi na okupiranem delu Slovenije.

Večkrat se je pripetilo, da je kurir padel v zasedo, važna pošta pa ni smela pod nobenim pogojem priti v roke sovražniku. Bili so primeri, da je kurir v zadnjem trenutku pisma sežgal, raztrgal ali pojedel.

Tudi na Kočevskem so bile kurirske postaje za zvezo. Kočevju so bile najbližje postaje TV 13, 14, 11 in 12. Zadnja je bila nad Borovcem in skozi nje so šle vse zveze na Primorsko, Gorenjsko in Koroško. Kurirske postaje so imele osem do šestnajst kurirjev.

Postaje niso bile vse enako oddaljene od postojank. Razumljivo je, da so morale biti v strogi tajnosti. Večkrat se je zgodilo, da so sovražniki obkolili in uničili vse kurirje. Največ izgub med kurirji je bilo pred koncem vojne. Samo od oktobra 1944 pa do 10. maja 1945 je padlo približno 120 kurirjev, veliko pa jih je bilo ujetih.

Slika kurirske službe pa ne bi bila popolna, če ne bi omenili tudi drugih oblik dejavnosti kurirjev in sicer politične dejavnosti, s katero so se izkazali povsod, posebno pa na območju svojih postaj in poti. Lahko rečemo, da so kurirji odigrali pomembno vlogo v razvoju osvobodilnega boja ter bili dobri politični aktivisti na terenu. Kurirji so bili tudi dobri obveščevalci, saj so bili v stalnih stikih s prebivalci in so zbirali dragocene podatke o gibanju in namerah sovražnika in domačih izdajalcev. Podatke so sporočali vojaškim komandam in organom varnostne službe.

Kurirji so često napadali sovražnika in ga uničevali, čeprav to ni bila njihova neposredna naloga. Zabeleženo je bilo precej manjših napadov kurirjev na sovražnike, zlasti na Koroškem, štajerskem in Gorenjskem. V teh akcijah je bilo ubitih, ranjenih in razoroženih več sto okupatorjevih vojakov, zaplenjena velika količina materiala,

med njimi tudi 150 brzostrelk. Tudi izgube kurirjev niso bile majhne. Več kot 300 kurirjev je padlo, veliko je bilo ranjenih in okoli 70 ujetih. Ti so večinoma padli kot talci ali pa pomrli po taboriščih. Postaje na Kočevskem niso imele težjih izgub, za kar se je treba zahvaliti velikim gozdovom, ki se razprostirajo od Kočevja pa vse do Hrvaške in še dalje.

Življenje v postajah je bilo vedno pestro in veselo. Kurirji so bili vedno pripravljani na šale in dov-

tipe. Prirejali so tudi razne prireditve. Ljudje so jih imeli radi in bili so vedno dobrodošli. Marsikateri kurir iz TV 12 in TV 13 se rad spominja Križove mame iz Gornje Brige, šterove mame iz Vrha pri Banja loki, kjer se je do siteda najedel in prespal ob topli peči, kar ne bo nikoli pozabil. Mnogi so že obiskali stare znance in dobre mamice, drugi pa se pripravljajo, da jih obiščejo in z njimi obude spomine na strašno borbo.



Partizanski prevoz iz Osilnice proti Brodu na Kolpi

Veliko doživetje

Vedno bolj navkreber se vzpenja avtobus. Ob cesti je opaziti vse več gozdnega drevja. Kar čudno mi postaja pri sru, Avtobus pa vozi dalje, vozi me na moje prvo službeno mesto.

Kdor je že kaj podobnega doživljal, bo razumel moje občutke. Cela vrsta perečih vprašanj se poraja v meni, pred nje pa se vse bolj vrvira ena sama beseda: »Nazaj!« Tedaž se zavem, da je že prepozno. Čakajo me otroci, starši... da, otroci... šolarji... To je moj poklic. Moj učiteljski poklic, na katerega sem ponosen.

Mlad sem še in zato si želim razgibanega kraja, ki bi z mojo pomočjo še bolj zaživel, ko bom prišel tja. A vse je neznano, nič ne vem, kako bo.

V prsni mi zaigra, oči pa željno iščejo po dolini, ki se je razgrnila pred nami. Travniki, gozdički, vasi se skrivnostno vabijo. Rahle meglice se dvigajo nad to lepoto, ki jo od vseh strani obdajajo hribi, poraščeni z gozdovi.

Avtobus se spusti navzdol po cesti, ki se vije po Poljanski dolini. Ustavimo se v Predgradu. Tu je moje službeno mesto. Dolina me vabi in jaz se ji ne morem odreči. Prepotrebni so ji prosvetni delavci. Kaj pomaga otrokom vsa ta lepota narave, če nimajo tega, kar si najbolj želijo — šole in učiteljev, ki bi

jih znali z vsem tem seznaniti. Zamislite si sedemletnika, ki si oprta nahrbtnik in jo peš ubere do šole, ki je oddaljena 7 km. Pridenimo še mraz in sneg, pa bomo spoznali vse težave otrok Poljanske doline.

Kot prosvetni delavec naj pripomnim še to, da si nas ljudje nikjer tako ne želijo, kakor ravno v Poljanski dolini. Ni dolgo tega, kar sem sam zaživel z njimi, pa vam povem, da je z njimi mogoče marsikaj ustvariti.

NIL

Kotiček za gospodinje

Sok iz jagodičevja

2 kg poljubnega jagodičevja (bezga, malin, robidnice itd.) stresemo v kozice in prilijemo toliko vode, da je sadje pokrito. Pustimo vreti 3-4 minute, nato sok pretlačimo in pridamo na vsak liter soka pol kilograma sladkorja. Segrejemo, da zavre, nato napolnimo z njim vroče steklenice (glej prejšnjo številko Novice). Takoj zavežemo s polvinilno krpicco, počasi ohladimo, zbršimo, nalepimo etiketo in shranimo v suh prostor.

Surov sadni sok

2 kg malin ali isto količino bo-

rovnic, ribezlja, bezga itd. polijemo z 1 litrom vode. Rabimo tudi 40 g vinske kisline.

Sadje operemo (malin ne pere-mo), ga pretlačimo, pridamo vode in vinsko kislino. Nato dobro premešamo in pustimo stati 24 ur.

Nato sok precedimo ali pretlačimo ter pridamo na vsak kg soka 1 kg sladkorja. Mešamo tako dolgo, da se sladkor stopi, nato nalijemo sok v steklenice, jih zapremo z zamaškom ali polvinilom in shranimo v hladni kleti. Ta sok je dober in vitamini se ohranijo.

Korenčkova marmelada

Korenje (rdeče) osuši, operi, mehko skuha in olupi. Olupljenega pretlači in dodaj na 1 kg soka četrt do pol kg sladkorja, sesekljane limonine lupine in sok. Dobro skuha in daj še vroče v pogrete kozarce. Korenčkova marmelada je zelo priporočljiva za otroke.

Silvova marmelada — svetla

Blanširane — olupljene slive — na 1 kg mežge vzamemo 40 kg sladkorja. Mezga se na hitro skuha in sladkor doda šele pri zadnji polovici kuhanja.

se je pri poročilu iz Dobrepolja pripetila neljuba pomena. Ime umrle se pravilno glasi Miklič in ne Mikli, kot je bilo pomotoma objavljeno.

VELIKE LAŠČE

Umrli je Indihar Janec, užitar iz Rašice 11, star 88 let.

RIBNICA

Rodile so: Pintar Franciška, gospodinja iz Slatnika 18 — deklico Jožico, Jaklič Albina, gospodinja iz Sajeveca 16 — dečka Franca in Robert Amalija, gospodinja iz Ribnice 116 — deklico Vesno.

Srečnim mamicam čestitamo!

DOLENJA VAS

Poročila sta se: Kežič Viktor, oficir JLA iz Velikih Blok 51, star 23 let in Kromar Ivana, uslužbenka iz Velikih Blok 51, stara 23 let.

Srečnima zakoncema čestitamo! Rodile so: Bojce Franciška, gospodinja iz Dolenje vasi 10 — deklico Ireno, Oražem Franciška, gospodinja iz Lipovca 7 — dečka Marjana in Mihelič Albina, uslužbenka iz Prigorice 23 — deklico Sonjo.

Srečnim mamicam čestitamo!

Zadrugam vseh vrst priporočamo, da naročijo novo ilustrirano revijo »Sodobna pisarna«, ki bo znatno pripomogla k izboljšanju tehniške pisarniškega poslovanja. Vsi vaši uslužbenci jo bodo z zanimanjem čitali. Pišite po brezplačni prospekt, če ga še nimate. Uprava »Sodobne pisarne«, Ljubljana, Gosposka 12.

I. RAZRED SVETOMETNE PODZVEZE LJUBLJANA

Rudarjevo moštvo pomlajeno

Ljubljana B : Rudar 3:1 (0:1)

Rudar je v nedeljo 21. septembra igral na stadionu v šiški peto kolo prvenstvenih tekem NPL z Ljubljano B. V Rudarjevem moštvu so ob tem srečanju igrali tudi mladinci, ki so se, čeprav so tekmo izgubili, zelo dobro izkazali. Predstavili so se v postavi: Zajc, Lavrih, Knez, Uranič, Svete, Koleta, Safec, Hegler, Ahac, Svetličič, Planinc II. Tekma je bila precej dinamična

in je potekala v lepem športnem vzdušju. Čeprav so domači pokazali boljšo tehniko, so tudi Rudarji z borbenostjo in požrtvovalnostjo izvedli nekaj zelo hitrih in nevarnih prodorov. Tako je v 14. min. Planinc II po lepi kombinaciji dosegel gol za Rudarja. Igra v polju je bila v prvem polčasu precej enakovredna, toda akcije obeh moštev so se večinoma končale v kazenskem prostoru in vratarja nista imela veliko dela. V drugem polčasu pa so domači bolj napadali in od časa do časa potiskali goste v obrambo. Ko je moštvo Ljubljane v 16. min. doseglo gol iz 11-metrovke, se je situacija malo spremenila. Ljubljanci so dobili pobudo in do konca še dvakrat potresli Rudarjevo mrežo. Če bi bili strelci gostov bolj iznajdljivi, bi rezultat zmanjšali. Tekmo je zadovoljivo sodil sodnik Zec.

Ker je več dobrih igralcev odšlo k vojakom, v solo in drugam, postaja Rudarjevo moštvo precejšnje krizo. S tem je šla nekdanja slava za nekaj let v zaton. Nogomet bo na Rudniku zablestel šele z vzgojo mladih kadrov, ki mnogo obetajo. J. N.

Snaženje stropa, sten, vrat in oken

Pred pometanjem stropa in sten ovijemo ometlo, oziroma metlo z mehko krpo, potem pa z njo nalahno potegujemo vedno v isto smer. Tako odstranimo prah in pajčevine in jih ne razmažemo. Če opravljamo to delo z električnim sesalnikom, pritrđimo mehko ščetko in ne pritiskamo.

Stene z oljnatim opleskom umijemo z rahlo milnico ali z razredčenimi detergenti (n. pr. terli, ego, rio, plavi radion ipd.), jih splaknemo s čisto vodo in osvetlimo s suho, mehko krpo. Nikakor ne uporabljamo močnih pralnih praškov, vima ipd. Enako snajemo vrata in okenske okvire.

Šipe lepo očistimo z vodo, kateri smo prillili malo gorilnega špirta ali petroleja (na 1 liter vode 1 žlico). Ne umivamo jih takrat, kadar jih obseva sonce. Tudi sidlo je dobro čistilo. Očiščene šipe osušimo in osvetlimo s časopisnim papirjem ali z jelenovo kožo, za katero se dobe tudi pri nas kdaj pa kdaj cene-ni nadomestki, n. pr. tako imenovane V krpe. Z njimi lahko pomivamo, brišemo in poliramo šipe in oljnati oplesk.

★

DOBER LOVSKI PLEN

Pred kratkim sta dva lovca iz Lovske družine Kočevje in sicer C. S. in C. F. oba iz Kočevja uplenila dva jelena. Prvi lovec je ustrelil jelena, ki je bil težak 173 kg, drugi lovec pa je položil jelena, ki je tehtal nad 200 kg. Ker sta oba lovca pridna in požrtvovalna pri urejevanju v svojih loviščih in skrbni za divjad, jima zato lovci iz Lovske družine Kočevje k lovskemu uspehu čestitajo.

K. J.

MISLI VELIKIH MOŽ

Nič ni tako smešnega kot pozabljen lažnivec.

★

Tisti, ki se poslužuje laži, se vsekakor ne zaveda, kako težko breme si s tem naloži na rame. Zakaj da bi mu laž uspela, jo mora podpreti še z mnogimi novimi lažmi.

★

Najbolj okrutne laži se navadno izrečejo molče.

V bolnišnici

Primarij medicincem: »Oglejte si pri tej bolnici zabuhel obraz, izbuljene oči, napet obraz in tumpast nos.«

Bolnica je vzno: »No, no, tudi vi menda niste vzno lepoti!«

★

OBVESTILA

KOČEVJE

Poročila sta se: Sever Karol, delavec iz Cvišarjev 1, star 27 let in Fartek Ana, delavka iz Gornjih Slaveč, okraj Murska Sobota, stara 26 let.

Srečnima zakoncema čestitamo! Rodila je Kraševac Fanika, gospodinja iz Kočevja, Roška c. 27 — deklico Janušo.

Srečni mamici čestitamo! Umrila je Ožbolt roj. Poje Helena, gospodinja iz Kočevja, Roška c. 24, stara 84 let.

OSILNICA

Rodili sta: Osvač Marija, gospodinja iz Papežev 4 — dečka Viktorja in Gašparac Zdenka, gospodinja iz Osilnice 13 — hčerko Tončko.

LOŠKI POTOK

Rodila je Bartol Neža, gospodinja iz Hriba 24 — dečka Stanislava. Srečni mamici čestitamo! Umrila je Levstik Franja, kmetovalka iz Travnika 39, stara 62 let.

DOBREPOLJE

Poročila sta se: Mihalč Stjepan, strojni ključavničar iz Ljubljane, Trnovski Pristan 22, star 25 let in Tomšič Marija, trg. pomočnica iz Ponikev 24, stara 27 let.

Srečnima zakoncema čestitamo! Umrli so: Grm Jože, kmetovalec iz Zagorice 17, star 67 let, Cujnik Francišek, upokojenec iz Doma počitka Ponikev, star 87 let in Hribar Olga, otrok iz Tisovca 10, stara 4 mesece.

Opomba. V zadnji številki Novic

OBJAVE

KINO

JADRAN, Kočevje: od 4. do 6. oktobra ameriški barvni film »Upor na Cainsu«, 7. in 8. okt. amer. barvni film »Poletno potepanje«, 9. in 10. okt. jugosl. film »Zenica«, od 11. do 13. okt. ameriški barvni film »Bosonoga grofica«.

SVOBODA, Rudnik: 5. in 6. okt. amer. barvni film »Dolina maščevanja«, 12. in 13. okt. mehiški film »Rdeči Kongos«.

SODRAŽICA: 5. in 6. okt. amer. film »Na Apaški meji«, 12. in 13. okt. amer. film »V soteskah Colorada«.

DOBREPOLJE: 5. in 6. okt. angleški barvni film »Melba«, 9. okt. amer. film »Očka vrni se«, 12. in 13. okt. amer. film »Pago Pago začarani otok«.

PREDGRAD: 5. in 6. okt. italijanski film »Policaži in lopovi«, 12. in 13. okt. šved. film »Margite«.

LOŠKI POTOK: 5. in 6. okt. ameriški film »Kadar žene ljubijo«, 12. in 13. okt. amer. film »Skrivnosti Indijanke«.

OSILNICA: 6. okt. mehiški barvni film »Rdeči Kongos«, 13. okt. mehiški film »Ko nekoč odidem«.

RIBNICA: 5. in 6. okt. švedski film »Samo mati«, 12. in 13. okt. amer. film »Cesta za Caribo«.

VELIKE LAŠČE: 5. in 6. okt. francoski film »Uboj«, 12. in 13. okt. franc. barvni film »Ali Baba in 40 razbojnikov«.

KOČEVSKA REKA: 5. in 6. oktobra arg. film »Vojna gaučev«, 9. okt. ital. barvni film »Oprosti mi«, 12. in 13. okt. ital. film »Kruh, ljubezen in ljubosumje«.

Zaradi izdajstva je moral umreti Roška ofenziva

NARODNI HEROJ JOŽE ŠEŠKO

28. aprila 1942 je odjeknila žalostna vest, da je fašistom podla izdajalka izdala organizatorja in voditelja vstaje na Kočevskem — profesorja Jožeta Šeška.

Jože Šeško je bil že v bivši Jugoslaviji sekretar Okrožnega komiteja KPS in je že takrat posvetil vse svoje sile za to, da doseže pravice za delovne ljudi. Od tega ga ni odvrnila niti izguba profesorske službe na gimnaziji niti zapori in koncentracijska taborišča.

Tudi okupatorju je kmalu prišlo na uho, kako nevaren njihov nasprotnik je Šeško. Začeli so ga zasledovati in so nanj razpisali visoko nagrado. Šeška so prijatelji in sodelavci obvestili, da mu preti nevarnost, zato se je umaknil že spomladi leta 1941 v ilegalo. Hodil je po terenu, organiziral terenske in rajonske odbore OF ter navduševal ljudi za vstajo proti okupatorju, ki naj bi se začela spomladi leta 1942, takoj po odselitvi kočevskih Nemcev. Od časa do časa je prihajal na zbirališča, ki so bila pri Tomšiču in Knapčiču v Konci vasi in pri Bradaču v Dolgi vasi, kamor so prihajali njegovi sodelavci po navodila.

V začetku aprila 1942 je okupator zaskrbel, da se pripravlja nekaj velikega. Številne aretacije so se vrstile. Med drugimi so bili zaprti tudi vsi komunisti iz Kočevja in bližnje okolice, katerim ni uspelo prej pobegniti v gozdove. Od komunistov le Bradač Pavla in Komarički Alojz nista bila zaprta.

Ko je Šeško videl, da je okupator razbil organizacijski načrt vstaje in zaprl najboljše ljudi, je začel s podvojeno silo ponovno postavljati terenske in rajonske odbore OF ter vzgajati nove ljudi, ki naj bi nadomestili zaprte tovariše. Rad se je vračal na center v Konco vas. Da bi bil tu varen, sta Knapčič Polde in Tomšič Ludvik zgradila pod hišo bunker, kamor bi se lahko skril v primeru nevarnosti. V bunkerju je bilo prostora za več ljudi in zgrajen je bil tako strokovnjaško, da ga ni bilo lahko odkriti.

Proti koncu aprila 1942 se je Šeško spet zadrževal v Konci vasi. Z njim sta bila tudi Jošt in Antloga, ki sta prespala skupaj s Šeškom. Ahac Karol in Knapčič Polde sta spala na Knapčičevem hlevu. Kosta zaslišala italijansko govorico, sta brž skočila iz hleva. Ahac, ki je bil

bos, se je skril za kup gnoj, ki je bil blizu. Knapčič pa je pobegnil v gozd. Ahaca so Italijani prijeli, ga privezali pri Knapčičevi hiši, k drevesu ter ga tolkli z verigami. Ko se je onesvestil, so ga polili z vodo, da se je osvestil in ga ponovno tolkli do nezvesti. Ko so zažgali Knapčičevo domačijo, so Ahaca pripeljali k Tomšičevi hiši. Tam so ga spet privezali k drevesu in ponavljali mučenje, da je bilo njegovo telo ena sama velika rana.

Medtem so ostali Italijani preiskovali hišo, v kateri je bil skrit Šeško s tovarišema, a niso ničesar našli. Vračali so se mimo škrlove hiše ter škrlove sporečili, da Šeška ni. Škrlova, ki je hišo, v kateri je bil skrit Šeško, dobro poznala je

rekla Italijanom: »Jaz pa vem, da mora biti notri!« Povedala jim je, kje naj prebijo steno. Italijani so se vrnili s krampi in železnimi drogovi ter začeli rušiti zid. Kmalu so prišli do skrivališča, v katerem so bili Šeško, Jošt in Antloga. Mučili so jih v Konca vasi, jih naložili na avto skupaj s Knapčič Marijo, Ahacem in Tomšič Ludvikom ter jih odpeljali v Kočevje. V Kočevju so Italijani nadaljevali z zasiljevanjem in mučenjem.

Po štirinajstih dnevih vsakodnevne zasiljevanja in nečloveškega mučenja v Kočevju in Ljubljani sta Šeško in Ahac v noči 12. maja 1942 padla mučeniške smrti v gramozni jami v Ljubljani.

Podlogar Rudi

V začetku avgusta leta 1942 so italijanski fašisti na Kočevskem organizirali največjo ofenzivo med narodnoosvobodilno borbo. V njej je sodelovalo nad 70.000 do zob oboroženih sovražnikov, podprtih s stotinami tankov in letal. Sovražnik v onemoglem besu ni prizanašal niti starčkom, ženam in otrokom.

Partizanske edinice, ki so bile tedaj še bolj šibke, se niso mogle postaviti tako velikemu vojaškemu stroju v odprtem boju po robu, zato so se skušale le prebiti iz sovražnega obročja v Rogu. Na Rogu je bilo takrat srce slovenske narodnoosvobodilne borbe — Centralni komite KPS, Izvršni odbor OF in Glavni štab NOV in PO Slovenije.

Nešteto je bilo doživetij in tra-

gedij pa tudi herojskih podvigov v tistih vročih dneh avgusta v roških gozdovih. O teh dogodkih pripoveduje tov. Kranjc Anton-Mirko naslednje:

»V začetku avgusta leta 1942, ko sem bil komisar čete zahodnodolenjskega odreda, smo taborili na Mali gori. Naredili smo več manjših akcij v bližini Ribnice. V začetku roške ofenzive smo bili v zasedi pri Prumbirtu. Ko je prišla italijanska patrula pred našo zasedo, ki je štela kakih 20 mož, smo užgali po njih, potem smo se pa umaknili. Kmalu nato smo v gozdu našli na partizansko patrulo, ki nas je obvestila, da se bliža italijanska ofenziva, da so v Kočevju že Italijani in da naj bomo zato previdni. Naslednje jutro je prišlo tudi v Malo goro vse polno Italijanov, ki so pritiskali z vseh strani proti Rogu. Ker je komandir čete zbolel, sem prevzel poveljstvo čete jaz. Premaknili smo se na Kleč. Kmalu za nami so prišli tudi Italijani. Počakali smo, da so se zbrali, nato pa smo udarili nanje in večje število vojakov ubili. Umaknili smo se potem dalje na Beli kamen, toda tudi tam je bilo že polno Italijanov. Izogibali smo se spopadov in se umaknili proti Staremu logu. Od tam smo odšli v osrčje Roga, kjer je bilo zbranih nad 1000 partizanov, tam je bil tudi Glavni štab NOV Slovenije in bolnišnica. Tu smo počakali mraka, nato smo se pa prebijali proti Kunču. Tudi na Kunču je bilo že polno Italijanov. Jaz sem bil s svojo četo dodeljen za zaščitnico bolnišnice. Oddelku, ki je skrbel za bolnišnico, je poveljeval Janko Marincej, komandant »jurišincev« Kočevskega bataljona. Približno uro hoda od Rdečega kamna smo slišali Italijane, ki so šli proti nam. Razdelili smo se in ostali brez zveze z bolnišnico in poveljnikom Marincejem. Bili smo tudi brez vsake orientacije. In nismo vedeli ne kod, ne kam. Na nekem hribu je partizan Janez splezal na visoko smreko. Tako smo ugotovili smer proti Kočevju. Kasneje smo našli na civilne begunce, ki so se nam pridružili. Na tej poti se nam je pridružil tudi četa Kočevskega odreda. Ponoči smo hodili, podnevi pa smo se zavlekli med skalovje v goščo in počivali. Bilo nas je približno 160, hrane pa nič.

Ljudje so začeli zaradi lakote in

izčrpanosti omagovati. Tisti, ki smo bili bolj odporni, smo jim pomagali. Pridružili so se nam tudi trije domačini, ki so dobro poznali teren in nas vodili iz Roga.

Italijanski bunkerji so bili dobro zavarovani in močno zasedeni. Italijani so vse noči streljali. Mimo bunkerjev smo se v temnih nočeh plazili po vseh štirih, nad našimi glavami pa so sikale svinčenke. Sedmi dan naše trnjeve poti smo se vsi izčrpani in krvavečih nog srečno prebili skozi italijanske obročje do Zeljn.

Zvečer smo se napotili proti Suhinju krajini z namenom, da se to noč prečkamo cesto Kočevje—Stari log, po kateri so neprestano vozili sovražni tanki in kamioni. Ko smo prišli do ceste, smo ugotovili, da za nami ni civilistov. Takoj sem poslal nazaj patrulo, ki pa jih ni več našla. Pozneje smo ugotovili, da je prevzela vodstvo nad 70 civilisti Lovšin Ančka in jih skozi italijanske zasede srečno pripeljala v Lapienje. Kasneje so skoraj vsi vstopili v novo osnovano Cankarjevo brigado.

Prispeli smo v Vrbovec, ki je bil že izven sovražnega obročja. Ko se je tam zbralo dovolj borcev, smo formirali bataljon s štirimi četami. Vsaka četa je štela 60 mož. Tu smo se dobro odpočili in najedli do sita. Med ofenzivo osem dni nismo drugega zaužili, kakor nezrela sadja.

Naslednje jutro smo poslali močne izvidnice naprej. Obvestile so nas, da je na Rapijevem in v bližnjih vaseh vse polno Italijanov. Zjutri smo naš načrt spremenili, se pri Seču prebili preko ceste, po kateri so nenehno vozili italijanski tanki in odšli preko Malega loga na Rdeči kamen. Tu ni bilo več Italijanov. Poslali smo izvidnice, da so pregledale teren in te so, ko so se vrnile, pripeljale s seboj več partizanov iz raznih skrivališč. Z njimi so prišli k nam tudi Ivan Maček-Matija, Boris in Zdenka Kidrič ter drugi. Tov. Kidrič me je poslal s patrulo na Podstenice in mi ob vrnitvi ni mogel verjeti, da tam ni več Italijanov.

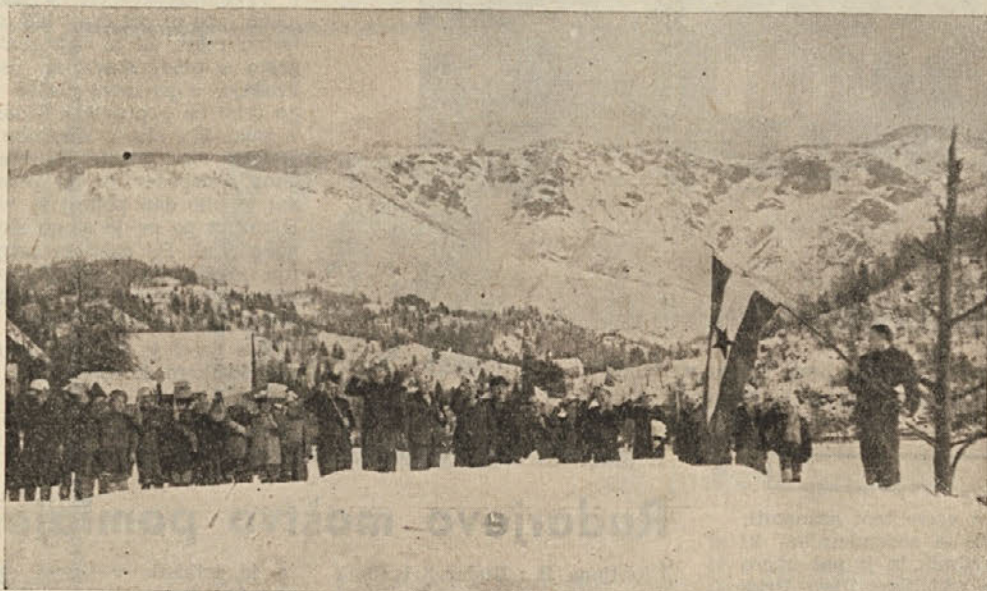
Tako je bila končana velika sovražna ofenziva. Po roških gozdovih je spet zadelo partizansko pesem. Ustanovljene so bile nove brigade, ki so potisnile Italijane spet nazaj v njihova gnezda.

Prizadeti

VZEMITE SI JIH ZA ZGLED

V nedeljo 29. septembra so se vaščani iz Mahovnika pri Kočevju zbrali in s prostovoljnimi delom popravili nad 1 km ceste, ki pelje iz Mahovnika proti Kočevju. Prostovoljnega dela se je udeležilo veliko vaščanov. Dogovorili so se, da bodo očistili tudi cestne kanale. Prostovoljno gradijo tudi kegljišče. V tem se vidi velika podjetnost vaščanov in čut za lepoto svojega kraja.

Vaščane v Mahovniku naj bi posnemali tudi v ostalih vaseh, predvsem tam, kjer imajo slabe komunalne naprave, pota itd.



Pionirji iz Oslinice med NOB

Kaj nam obeta bodočnost

Skrajni dnevi, ne da bi slišali ali brali raznih napovedi, ki naj bi se uresničile v prihodnjih nekaj letih. Vsak nov izum vzbudi bujno fantazijo, kaj nam bo prinesla prihodnost. Polet na Luno, Mars in druge planete, umetni sateliti, atomski letala in še sto in sto podobnih stvari — to so najbolj pri-

ljubljene teme znanstvenih in neznanstvenih razprav po vsem svetu. Pred kratkim pa so ugledni znanstveniki na Zahodu in na Vzhodu povedali svoje mnenje o tem, kaj novega lahko pričakujemo v prihodnjih 43 letih, ki jih še imamo na razpolago do konca našega stoletja. Tako na Vzhodu, kakor na Zahodu so se držali bolj »pri tleh«. Nikjer ni govora o zasedbi novih svetov in tudi drugače so napovedi precej skromne. Poglejmo torej, kaj nam obetajo.

Angleži pravijo, da bodo znanstveniki izumili aparat, ki bo na daljavo nevtraliziral atomsko bombo in rešil človeštvo strahu, ki ga je povzročila. V medicini bodo odkrili nov postopek radioterapije, ki bo osnova za zdravljenje doslej težko ali celo neozdravljivih bolezni, ki jih povzročajo virusi.

Drugi zahodni znanstveniki menijo, da bo v prihodnjih štirih desetletjih uspelo rešiti vprašanje brezžičnega prenosa električne energije na daljavo. Potemtakem se nam v tem pogledu res obetajo lepi časi: nič več žic, ne kratkih stikov... In to je nekako vse, če ne upoštevamo Amerikance, ki pravi, da bodo izumili nov način reklame in se posluževali predvsem reklamnih napisov, ki jih bodo s posebni-

mi aparati projicirali na nebesni obok.

Ruski znanstveniki so bili v svojih napovedih bolj široki. Ti so napovedali popolno avtomatizacijo dela v tovarnah. Delavci sploh ne bodo več potrebni, temveč le nekaj tehnikov, ki bodo lepo sedeli v foteljih in na kontrolni plošči opazovali, če delo v redu poteka. V primeru okvar pa bodo posegli vnose mehaniki in popravili, kar bo treba. Prav tako napovedujejo velike uspehe v medicini. Zaradi novih zdravil in novih učinkovitih načinov zdravljenja naj bi se povprečna starost ljudi močno dvignila. Po njihovem mišljenju po letu 2000 ne bo 150-letnik nobena redkost.

Nadalje pravijo, da bodo popolnoma osvojili ledena področja na Severnem in Južnem tečaju in razširili gojenje kulturnih rastlin na mrzla in zaledenela področja. Obetajo nam same dobre letine in zraven še tovarniški način pridobivanja organskih snovi iz anorganskih.

Torej kakor vidite, ni nič tako fantastičnega, kar bi človek lahko pričakoval po vsem tem, kar smo navajeni vsak dan poslušati. Pravijo, da je vse, kar obetajo, uresničljivo. Vidimo pa, da gre tu predvsem za praktične izume, ki naj bi prinesli človeštvu neposredne koristi.

Strelci v počastitev praznika

Tudi letos proslavljajo strelci v celi Jugoslaviji teden strelstva. Teden strelstva je od 22. do 29. septembra, vendar so strelci občine Kočevje letos napravili izjemo. Tekmovanje, ki bi moralo biti 29. septembra, bo šele 6. oktobra. Ta dan so si strelci Kočevja izbrali zato, da bodo s tekmovalcem benem počastili občinski praznik, hkrati pa proslavili triletnico plodnega dela strelskega športa v občini Kočevje.

V nedeljo 6. oktobra bo tekmovalje v streljanju z vojaško puško na 300 metrov. Sodelovalce bodo naslednje strelske družine: SD Jože Šeško (iz ključavničarske delavnice), SD Kočevje mesto, SD Rudnik šalka vas, SD Zidar, SD Stara cerkev. Iz vsake ekipe bo tekmo-

valo po pet članov. Zmagovaina ekipa bo prejela prehodni pokal Strelskega odbora Kočevje, tekmovalce, ki bo dosegel največ krogov, bo prejel še praktično darilo v vrednosti 2000 din.

Vse ljubitelje strelskega športa vabimo, da si ogledajo to zanimivo tekmovalje, ki bo na strelišču Strelske družine Kočevje mesto.

K. T.

SNEG, SNEG

V torek zjutraj smo bili res presenečeni. Zemlja je bila pokrita s tanko snežno odejo. Največ je padlo snega v višjih legah. Vsem, ki imajo na polju še poljske pridelke, je pognal sneg kar malo strahu v kosti.

PREJEDIL B. MLAKAR

ZGODBA

Z DIVJEGA SEVERA

NARISAL C. OBLAK



Blisk je planil v dir po sledi svoje tovarišice; bil je prepričan, da mu jo je ugrabil Lisko. V njegovi krvi je vedno močnejše goril ogenj maščevanja. Da ga je Kresnica sama zapustila, to ni bilo važno, Lisko je bil krivec, z njim se bo boril in, če se mu posreči, ga bo ubil.

Ko je pritekel na vrh neke vzpetine, se mu je odkril nenavaden prizor. Videl je kočo in ljudi, s katerimi je bil skupaj na Kwahooju, tam je bil tudi Lisko in njegova prijateljica Kresnica.

Sunkovito je dvignil glavo in preteče zatulil. Ko je Kresnica začela glas svojega tovariša, ji je bilo, kot bi se naenkrat zbudila iz sna. Ni ji bilo več mar Lisko, ne ljudje, obrnila se je in kot puščica odrzelo proti Blisku. Gaston se je obrnil k ženi in ji rekel: »Volk, moja draga! Volk, ki je bil z nami na Kwahooju in je ubil risa.«

V gozdu se je ves Bliskov bes spremenil v veselje. Kresnica je cvnila in se skesano sukala okoli njega, kakor bi ga prosila odpuščanja.

Blisk je silil stran od koče in Kresnica mu je radovoljno sledila. Ko sta pretekla dobro miljo, sta prispela na obrežje rečnega rokava. Kresnica je naenkrat obstala, začutila je človeški duh. Čeprav je Blisk preteče zarenčal, se je vendar previdno plazila naprej. Ko je prodrla skozi zadnje grmovje, je zagledala pred seboj na pol na breg potegjen majhen indijanski čoln, ob veselo plamenem ognju pa si je neznan belokožec pravkar ujeto ribo.

Tuje je bil visok, koščen človek in ostre poteze njegovega obraza so izdajale sled težkega življenja iskalca zlata. Toda sreče ni imel, počasi mu je zmanjkalo vsega in na pot ga je gnalo edino upanje, da najde kakega posameznega lovca ali njegovo kočjo ter si zlepa ali zgrda prilasti vse, kar je potreboval za pot naprej.

Riba je bila pečena, zato jo je odložil in vstal. Pogled mu je zdrnil po okolici in zapazil je droben steber dima, ki se je dvigal iznad dreves.